

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

6 JUNI 1996

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heren **Karel De Gucht, Ludo Sannen en Patrick Lachaert** —

houdende wijziging van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het bijhouden van een register van samenlevingscontracten van de stad en/of gemeente alsook het ondertekenen ervan door de samenwonenden brengt op zich geen enkel juridisch gevolg tot stand binnen de bestaande wetgeving.

De indieners stellen met nadruk dat :

– gestreefd moet worden naar de afbouw van de ongerechtvaardigde verschillen die in sommige domeinen (bijvoorbeeld sociale zekerheid) bestaan ten nadele van gehuwden ;

– gestreefd moet worden naar het wegwerken van de ongerechtvaardigde verschillen die in sommige domeinen bestaan ten nadele van de samenwonenden.

De contractuele vrijheid maakt het vandaag reeds mogelijk dat aspecten van het ongehuwd samenleven bij overeenkomsten rechtsgeldig zijn, voorzover zij niet in strijd zijn met bepalingen van dwingend recht of van openbare orde. Zo komen notarissen onder meer tegemoet aan de vraag van samenlevenden via authentieke bekrachtiging van overeenkomsten ; aspecten van vermogen en erfrechtelijke aspecten worden reeds notarieel geregeld, bijvoorbeeld inzake vererving van een gemeenschappelijke woning.

Ook zonder dat er een overeenkomst wordt gesloten, verbindt ons recht vandaag reeds juridisch gevolgen aan het ongehuwd samenleven van personen, bijvoorbeeld in de sociale zekerheid. Verder is het eveneens mogelijk dat ongehuwd samenwonenden gezamenlijke overeenkomsten sluiten met derden (bijvoorbeeld huurovereenkomsten) of dat één van beiden in contractuele relaties met derden bedingt ten behoeve van zijn of haar partner (bijvoorbeeld levensverzekering).

De praktijk van het privaatrecht erkent dus de variëteiten in de relaties en ondersteunt ze.

De filosofie van dit voorstel van decreet bestaat erin de ongerechtvaardigde verschillen die in sommige domeinen ten nadele van de samenwonenden ten aanzien van de gehuwden bestaan, weg te werken.

De meest dringende maatregel, die op zeer korte termijn moet worden doorgevoerd en waarover de rechtsleer en -rechtspraak het eens zijn, betreft de materie van de successierechten en registratierechten.

De herwerking van de registratierechten behoort evenwel tot de federale bevoegdheid, terwijl de herwerking van de successierechten een gewestelijke materie is.

In Nederland bestaat reeds een identieke regeling sedert 1981, waarbij de aanslagvoet op dezelfde wijze werd vastgesteld als die tussen grootouders en kleinkinderen. In 1985 werd die veranderd naar dezelfde aanslagvoet als diegene die tussen echtgenoten bestaat, met de vrijstelling tussen de echtgenoten er bovenop.

Artikel 1 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 bepaalt dat de financiering van de gewesten gebeurt door :

- niet-fiscale ontvangsten ;
- fiscale ontvangsten, bedoeld in de desbetreffende wet ;
- toegewezen gedeelten van de opbrengst van belastingen en heffingen ;
- nationale solidariteitsbijdragen ;
- leningen.

De fiscale ontvangsten, bedoeld in de desbetreffende wet, zijn de reeks van acht rijksbelastingen, verder in de wet "gewestelijke belastingen" genoemd.

Artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 somt die acht belastingen op, waarvan de opbrengst geheel of gedeeltelijk aan de gewesten kan worden toegewezen en waarvoor de gewesten enige bevoegdheid hebben of kunnen verkrijgen.

Het successierecht is één van die acht belastingen en de gewesten zijn ten aanzien van die belastingen bevoegd om de aanslagvoet en de vrijstellingen te wijzigen. Een wijziging van de belastbare grondslag kan worden doorgevoerd door de federale overheid na akkoord van de gewestregeringen.

Zo voerde het Vlaamse Gewest onder meer een vrijstelling van successierechten in voor maatschappelijke rechten in vennootschappen die door de Vlaamse regering zijn erkend in het kader van de wetgeving op de financiering en de realisatie van serviceflatgebouwen of woningcomplexen met dienstverlening voor bejaarden.

Op dezelfde wijze bestaat dus de mogelijkheid voor de gewesten om de aanslagvoet van de successierechten te wijzigen.

Om samenwonenden aan hetzelfde tarief te onderwerpen als dat in rechte tussen rechtverkrijgenden in rechte lijn en tussen echtgenoten, dient derhalve een wijziging doorgevoerd te worden in het Wetboek der Successierechten, meer bepaald in de tabel waarin de tarieven van de successierechten worden bepaald.

Onder de term "duurzaam samenwonenden" wordt verstaan "de ongehuwde man en vrouw of de ongehuwde partners van hetzelfde geslacht die sedert ten minste drie jaar ononderbroken dezelfde woonplaats delen en op hetzelfde adres ingeschreven zijn in de bevolkingsregisters."

Het bewijs van de duurzame samenwoning gedurende een ononderbroken periode van drie jaar wordt geleverd door een uittreksel uit de bevolkingsregisters.

Karel DE GUCHT

Ludo SANNEN

Patrick LACHAERT

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In artikel 48 van het Wetboek der Successierechten worden in de hoofding van Tabel 1 na de woorden "Tussen echtgenoten" de woorden "of samenwonenden" toegevoegd.

Artikel 3

In Hoofdstuk VI, Afdeling I van hetzelfde wetboek wordt een artikel 48³ ingevoegd, dat luidt als volgt :

"Artikel 48³

Als duurzaam samenwonenden worden beschouwd : twee personen van hetzelfde of van verschillend geslacht die gedurende een periode van meer dan drie jaar dezelfde woonplaats hebben.

Het bewijs van de duurzame samenwoning gedurende een ononderbroken periode van drie jaar wordt geleverd door een uittreksel uit de bevolkingsregisters."

Karel DE GUCHT

Ludo SANNEN

Patrick LACHAERT
